

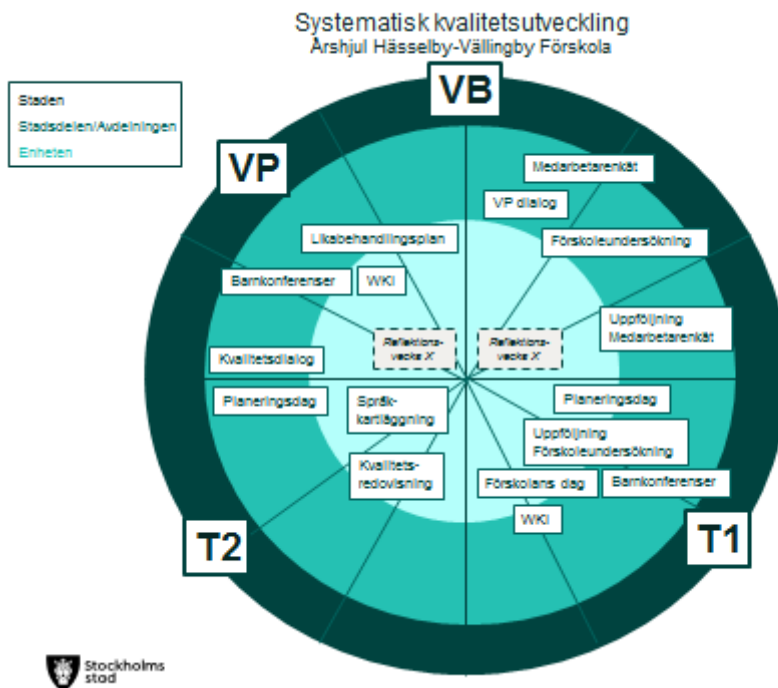
Kvalitetsredovisning förskola 2019 för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Innehåll

Underlag för stadsdelsnämndens analys för innevarande budgetår.....	3
Kvalitetsarbets genomförande.....	3
Strukturella förutsättningar.....	6
Effekter av arbetet med utvecklingsområden för innevarande budgetår.....	10
Effekter av övriga stadsdelsnämndsgemensamma insatser innevarande budgetår för ökad måluppfyllelsen.....	14
Självvärdering.....	14
Förskoleundersökning.....	14
Resultat från övriga underlag.....	19
Effekter av stadsövergripande insatser innevarande budgetår.....	19
Sammanfattande analys.....	20
Utvecklingsområden och gemensamma insatser på stadsdelsnämnds nivå.....	20
Förslag till kommunfullmäktige/nämnd för kommande budgetår.....	21

Underlag för stadsdelsnämndens analys för innevarande budgetår

Kvalitetsarbetets genomförande

Hässelby Vällingby förskolor bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med stadens ledningssystem, ILS. Förvaltningen redovisar den samlade måluppfyllelsen och kvaliteten till nämnden i tertialrapporter och verksamhetsberättelse där kvalitetsredovisningen är bilagd.

Förskoleenheterna upprättar verksamhetsplaner som innehåller gemensamma enhetsmål, förväntade resultat, indikatorer och aktiviteter vilka utgår från kommunfullmäktiges budget, föregående års verksamhetsberättelse samt styrdokumentet för förskolan. Enheterna formulerar arbetssätt och uppföljning utifrån enskilda förutsättningar och behov. Det är ett gemensamt arbete som sker i dialog med avdelningschef och utvecklingsstrateg som också återkopplar under processens gång. Under arbetet med tertialrapporter och verksamhetsberättelse har varje enhet fått skriftlig återkoppling samt möjlighet till workshop med utvecklingsstrateg.

Under hösten har avdelningschef och utvecklingsstrateg genomfört dialogmöten/verksamhetsbesök med enheternas ledning i syfte att bättre kunna identifiera insatser som leder till utveckling men också få syn på det som redan bidrar till en hög kvalitet i verksamheten. Dessa träffar har skett gruppvis för att främja det kollegiala lärandet liksom erfarenhetsutbyte.

Inför dialogerna togs ett underlag fram utifrån målstyrning, måluppfyllelse, barns förändrade kunnande, analys av kvalitetsindikatorns områden samt förskoleundersökningen.

Enheterna fick underlaget i förväg och besvarade det även skriftligt. Detta underlag blev ett komplement till tertialrapport 2 och ersatte kvalitetsredovisningen på enhetsnivå. Detta var nytt för 2019. Under sen höst genomfördes en gemensam kvalitetsdialog för rektorer och biträdande rektorer där enheterna läste varandras underlag i grupp om två. Utifrån underlagen och riktade frågor diskuterades och redovisades måluppfyllelse, kvalitet, barns förändrade kunnande och vad som behöver utvecklas vidare.

Nytt för 2019 var också att avdelningschef tillsammans med HR-konsult genomförde enskilda dialogmöten med varje rektor i syfte att se över enheternas storlek, organisation och geografiska läge. En strategisk arbetsgrupp, bestående av utvecklingsstrateg, köhandläggare och lokalstrateg är kopplad till detta arbete för att se över lokalbestånd, nybyggnationer samt prognoser för framtida barnunderlag.

På förvaltningsnivå görs också regelbundna sammanställningar av ett team bestående av utvecklingsstrateg, HR och economicontroller. Relevanta nyckeltal avseende bland annat sjukfrånvaro, ekonomi, andel förskollärare, andel barn/personal, andel barn/grupp redovisar ett nuläge som analyseras med rektorerna. Rektorerna träffas varje vecka under ledning av avdelningschef. Utöver arbetet med det nära pedagogiska ledarskapet och enheternas organisation har fokus varit på diskussioner om undervisning, barns förändrade kunnande och lekens betydelse för barns utveckling och lärande. Att få ta del av varandras framgång och utmaningar främjar det kollegiala lärandet och stärker likvärdigheten.

Enheternas ledning möts med avdelningschef och avdelningsstöd vid fem tillfällen/år i ”pedagogiskt forum”. Under året har innehållet varit språk och kommunikation, normkreativitet, digitalisering, barn i behov av särskilt stöd, naturvetenskap och matematik. Även två planeringsdagar har genomförts.

Enheternas uppföljningsunderlag:

- Arbetslagens MORS- sammanställningar utifrån reflektionsprotokoll där barnets förändrade kunnande dokumenteras i grupp och i viss mån enskilt.
- Självskattningen i WKI.
- Resultat av förskoleundersökning.
- Resultat av medarbetarenkät.
- Inkomna synpunkter och klagomål.

Även andra underlag som barnintervjuer, utvecklingssamtal med vårdnadshavare samt utredning kring kränkande behandling används.

Förvaltningens redovisning grundar sig på flera olika uppföljningsinstrument, genomförda på olika nivåer för att skapa en samlad bild av måluppfyllelsen.

- Dialoger kring VP, T1, T2 och VB (enheternas)
- Kvalitetsdialog
- Verksamhetsbesök
- Sammanställning av WKI
- Förskoleundersökning
- Synpunkter och klagomål
- Barnkonferenser- BIBASS
- Språkkartläggning

Analys

Underlagen bidrar till att jämföra, hitta likheter och skillnader, mönster och tendenser. Dessa tillsammans med årshjulet för det systematiska kvalitetsarbetet skapar tydlighet och kontinuitet. Genom att enheterna har gemensamma enhetsmål, indikatorer, aktiviteter och förväntade resultat blir både kopplingen till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och nämndmålen tydligare. Förhoppningen är att ett begränsat antal verksamhetsinriktade nämndmål med koppling till läroplanen främjar den nationella målstyrningen och skapar större frirum för arbetslagen.

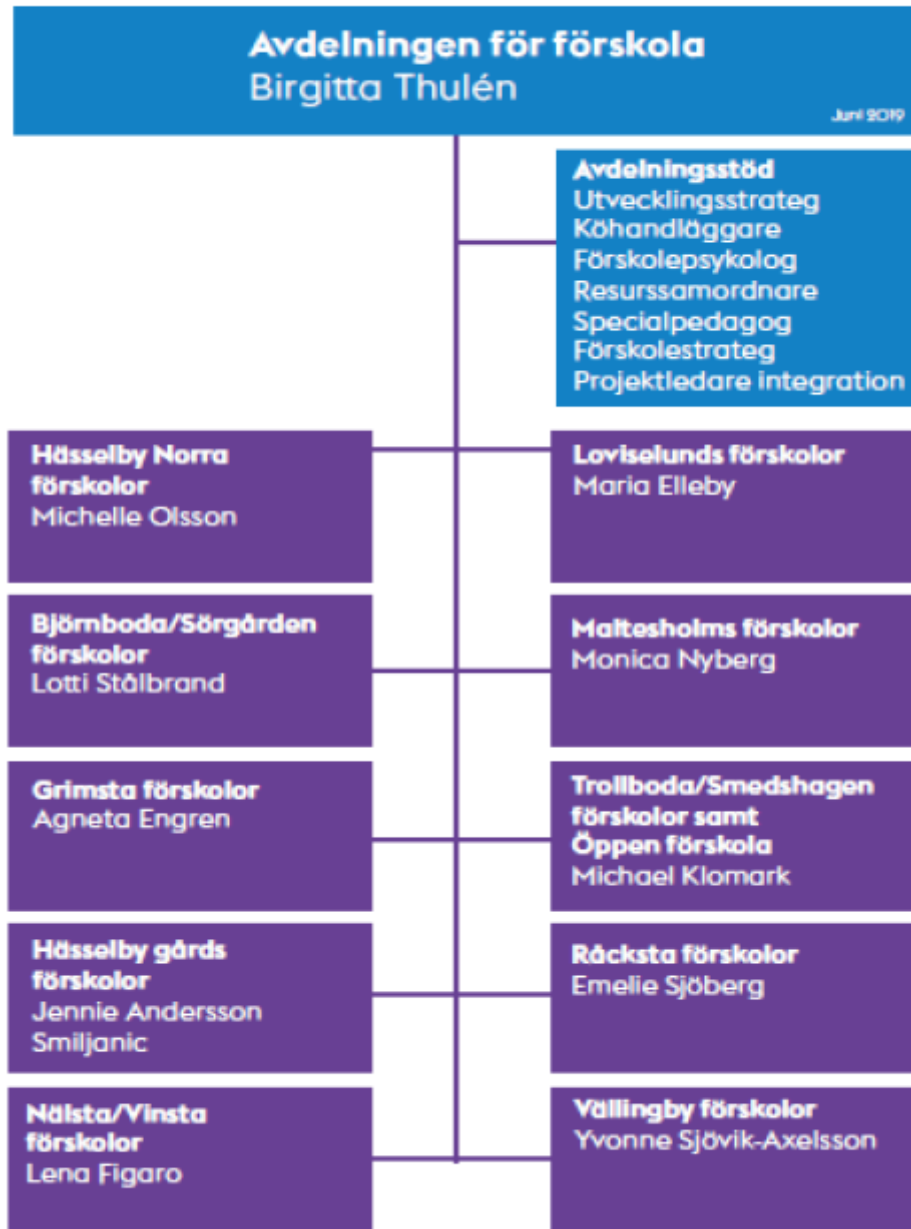
I och med detta blir också uppföljningen på förvaltningsnivå mer systematisk. Rektorererna har varit positiva till det förändrade arbetssättet i samband med framtagande av VP, tertialrapporter, VB och de olika formerna av dialogmöten som genomförts. Särskilt fokus har kvalitetsdialogen och verksamhetsbesöken som ligger till grund för denna kvalitetsredovisning. Styrkor, svagheter och möjligheter i arbetet med måluppfyllelse utifrån läroplanens målområden synliggörs. De olika forumen har varit än mer strukturerade och gett mer information och insyn i hur det systematiska kvalitetsarbetet genomförs. Mötena öppnar också för nya frågor och goda exempel. Den skriftliga återkopplingen och de work-shops som genomförts har bidragit till att både delaktigheten och analysarbetet har stärkts liksom det kollegiala lärandet.

Deltagandet i piloten om utvärdering av kommunal förskola har förstärkt det systematiska kvalitetsarbetet genom diskussioner om hur resultat samlas in och vad som efterfrågas på olika nivåer.

Klagomålshanteringen har utvecklats väsentligt under året genom uppdaterade riktlinjer och rutiner. Likaså arbetet med utredningar kring kränkande behandling.

Strukturella förutsättningar

Organisation

Förskolorna i Hässelby Vällingby, totalt 46 adresser och 192 grupper är indelade i tio resultatenheter vilka tillhör förvaltningens avdelning för förskola. Den allmänna förskolan, en avdelning för finsktalande barn samt två avdelningar för flerfunktionshindrade barn är organiserade under förskole-enheterna. Barn i behov av särskilt stöd inkluderas så långt det är möjligt utifrån det enskilda barnets behov i den ordinarie verksamheten. Sedan den 1 april 2019 organiseras även introduktionsförskola/öppen förskola inom avdelningen för förskola.

Förskoleenheterna består av fyra- fem förskolor och leds av en rektor var samt en -två biträdande rektorer beroende på enhetens storlek. Alla enheter har en specialpedagog och en administratör. I några enheter finns också funktioner som pedagogisk ledare och ateljérista. Under året har två nya rektorer anställts. Ledningsorganisationens betydelse för likvärdigheten har fortsatt varit i fokus under året och det är verksamhetens behov som styr olikheterna i enheternas ledningsgrupper och organisationsstrukturer.

Inga organisationsförändringar har genomförts under året. Två förskolor har lagts ner och en ny öppnat. En översyn av enheternas storlek och geografiska läge har påbörjats genom dialoger med varje enhet. En strategisk arbetsgrupp, bestående av utvecklingsstrateg, köhandläggare och lokalstrateg är kopplad till detta arbete för att se över lokalbestånd, nybyggnationer samt prognoser för framtida barnunderlag. Syftet är att rektorerna ska kunna vara mer närvarande pedagogiska ledare genom att likvärdighet i antalet medarbetare och barn ökar. I dagsläget är skillnaden stor, mellan 40 - 80 medarbetare och 150 - 320 barn.

Avdelningen för förskola utgörs av en avdelningschef, tillika skolchef, en utvecklingsstrateg, en förskolestrateg, två köhandläggare, en resurssamordnare, en psykolog, en kultursekreterare och en projektledare för integrationsarbetet. Resurssamordnare och psykolog stödjer arbetslagen genom konsultation och utbildningsinsatser som avser barn i behov av särskilt stöd samt leder ett kollegialt nätverk med enheternas specialpedagoger. Rutiner och gemensamma stöddokument såsom pedagogisk kartläggning, handlingsplan och ansökan om tilläggsbelopp har reviderats under året. Behovet av stöd kommuniceras med vårdnadshavare och rektor har möjlighet att söka tilläggsbelopp som fördelas centralt. Detta görs på avdelningens barnkonferenser som sker vid två tillfällen/år där avdelningschef, resurssamordnare och rektor deltar. Strategerna arbetar strategiskt och operativt i syfte att stödja verksamhetsstyrning, uppföljning och utveckling. Avdelningen för förskola har också stöd i form av HR, ekonomi och lokalfrågor via förvaltningens övergripande organisation. Ytterligare resurser är NTA-och Digitalstudion liksom en samordnare för skolplattformen.

	Budgetår 2019	Budgetår 2018	Budgetår 2017
Antal inskrivna barn (antal)	2402	2479	2493
Andel inskrivna barn (%)		93,9	93,9
Andel legitimerade förskollärare (räknat på årsarbetare med förskollärlägitimation) (%)	32	uppgift saknas	uppgift saknas
Andel anställda som förskollärare (räknat på årsarbetare) (%)	38,2	39,8	39
Andel anställda i barngrupp som saknar utbildning* för arbete med barn. (räknat på årsarbetare) (%)	3,5	5	uppgift saknas
Antal avdelningar som saknar legitimerad förskollärare som kontinuerligt undervisar barnen (antal)	3	7	uppgift saknas
Barn per personal/årsarbetare med resurspersoner (antal)	4,4	4,6	4,4
Barn per personal/årsarbetare utan resurspersoner (antal)	4,7	4,9	4,8
Barn per grupp (antal)	12,5	13,9	15,3
Barn per grupp, yngre barn (antal)	8-15	8-15	12-15
Barn per grupp, äldre barn (antal)	16-19	16-19	16-19
Andel barn med annat modersmål än svenska (%)	49	56	56
Andel personal med annat modersmål än svenska (%)	52	55	51

Analys

Hässelby -Vällingby har 2402 inskrivna barn per den 15 oktober. Variationer finns under året med högst antal inskrivna barn i maj. Det är 4,4 barn per personal och 12,5 barn per grupp och förvaltningen når därmed kommunfullmäktiges mål för båda indikatorerna. Andelen förskollärare har sjunkit en procentenhet jämfört med 2018. Variationen mellan enheterna är 28 %- 48 %. Rekryteringen är fortsatt svår och tidskrävande. Enheter i socioekonomiskt svaga områden framhåller att det är svårt att rekrytera förskollärare just på grund av områdets karaktär. Goda arbetsvillkor och hög lön attraherar förskollärare när de väljer arbetsplats. Detta påverkar personalomsättningen då även redan anställda förskollärare tenderar att byta arbetsplats av samma anledningar. Konsekvenserna för barnen blir att kontinuiteten och tryggheten försämras och därmed även kvaliteten.

Förvaltningen har erhållit statsbidrag för att kunna minska andel barn i barngrupperna. Statsbidraget har gått till fler anställda och till de förskolor som ligger i socioekonomiskt svaga områden. Samma personal och barn är tillsammans under största delen av dagen vilket ökar möjligheterna att skapa gemensamma upplevelser, minnen och erfarenheter. Det gynnar

också det kollegiala samarbetet. Några förskolor uppger att barnens delaktighet och inflytande har ökat markant då arbetslagen fått en närmare relation till barnen och mer direkt kan målstyra och följa upp de lärprocesser som barnen håller på att skapa mening och förståelse kring. Vårdnadshavare upplever också att både de och deras barn blivit tryggare och fått bättre relationer med vuxna och andra barn. Introduktionen för nya barn har också varit enklare i en liten grupp. Även förskolor som inte erhållit statsbidrag kan se dessa effekter i den mån de har möjlighet att anställa mer personal för att kunna dela på gruppen. Dock är variationen i antal barn/grupp fortfarande relativt stor mellan förskoleenheterna.

Det finns ett fåtal avdelningar (4) som saknar förskollärare. Rektorererna har organiserat så att förskollärare på intilliggande avdelning eller pedagogisk ledare ansvarar för undervisningen på dessa avdelningar.

Ledarutbildningen för alla förvaltningens förskollärare ("Att leda utvecklingsprocesser som syftar till att utveckla såväl barnens som arbetslagets lärande ") avslutades under våren och följdes upp på den gemensamma utvecklingsdagen för all personal på Stockholms Universitet. Utbildningen föregicks av storföreläsningar för alla förskolans medarbetare och skedde i samarbete med Lärarfortbildning.

Rektorererna menar att det är en fortsatt utmaning att få förskollärarna att växa i sin roll och att ansvaret mellan förskolans yrkeskategorier blir tydligt för arbetslagen.

Medarbetare med annat modersmål är en tillgång i arbetet med att stärka barns modersmål och all personal erbjuds en tvådagarsutbildning kring flerspråkiga barns språk och kunskapsutveckling för att öka kunskapen inom området. Rektorererna upplever också att brister i svenska språket hos medarbetare är ett hinder i arbetet med barnens utveckling och lärande. Det blir också ett hinder i att ta till sig förskolans uppdrag samt att kommunicera detta till vårdnadshavare. I flera av stadsdelens områden får det extra stora konsekvenser då det behöver skapas rika språkmiljöer. Trots satsningen under 2018 med en språkstärkande fortbildning för 25 medarbetare kvarstår problemet och förvaltningen kommer därför bland annat att i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen erbjuda medarbetare att förbättra sina svensk-kunskaper men också öka förståelsen för uppdraget genom att delta i projektet "Spången". Av språkkartläggningen kan vi se att både andelen barn och personal med annat modersmål än svenska har minskat och den analysen kvarstår att göra.

Andelen medarbetare med grundutbildning till barnskötare har under året ökat till 97 % vilket är glädjande och 30 barnskötare med äldre utbildning har genomgått en fördjupningsutbildning i samarbete med Midsommarkransens gymnasium. Förvaltningen erbjuder barnskötare att utbilda sig till förskollärare med bibehållen lön och i dagsläget är det 10 personer som studerar. Förvaltningen fortsätter ta emot en stor mängd förskollärarstudenter under VFU- verksamhetsförlagd utbildning vilket har bidragit till att fler valt att arbeta i stadsdelens förskolor. Fyra enheter ingår i Pedagogik college och tar emot elever från barnskötarutbildningen på Midsommarkransens gymnasium. Dessa elever erhåller under sin utbildning högskolebehörighet för att studera till förskollärare vilket ytterligare kan ge framtida kollegor.

Förvaltningen tar emot förskollärarstudenter från Stockholms universitet och Södertörns Högskola i första hand. Även andra lärosäten finns representerade såsom Gävle och Kristianstads Högskola. Under året har förvaltningen tagit emot cirka 80 studerande under sin verksamhetsförlagda utbildning.

Inför 2020 har staden och Stockholms Universitet i samverkan med stadsdelarna tagit fram en ny organisation för VFU-arbetet och Vällingby Hässelby kommer tillsammans med Bromma SDF att bilda ett gemensamt kluster för mottagande av studenter.

Effekter av arbetet med utvecklingsområden för innevarande budgetår

Utveckling och lärande:

Utifrån de kompetensutvecklingsinsatser i form av föreläsningar för förskolans ledning som genomfördes under våren har implementeringsarbetet av den nya läroplanen fortsatt. Många goda exempel visar att den målstyrda undervisningen, ledd av förskollärare, har fått ett större genomslag. Bland annat sker ett fördjupat kvalitetsarbete där planering och uppföljning syftar till att barnen möter läroplanens alla målområden. Barns förändrade kunskaper inom språkutveckling, naturvetenskap, och digitala kunskaper synliggörs därmed tydligare. Vad matematik för små barn kan vara är fortfarande ett utvecklingsområde och var därför i fokus på den gemensamma utvecklingsdagen för all pedagogisk personal som genomfördes under hösten.

Ett gott exempel är Vällingby förskolor som arbetat med temat "Hållbar framtid"; ett längre projekt som är ämnesöverskridande och tar tillvara på barnens nyfikenhet och lust. Barnen kommenterar sitt eget förändrade kunskaper i reflektioner och spontana samtal och vårdnadshavarna uttrycker att barnens utveckling och vetgirighet ökat väsentligt inom områdena naturvetenskap, matematik och språk.

Ett annat exempel är en förskola i Hässelbygårds förskolor som arbetat med geometriska former. Barnen såg former överallt; i bruksföremål, trafikmärken, landskapets utformning och i byggnader. Detta resulterade i att barnen lärde sig om trafikregler, byggnaders konstruktioner och matematiska spel. Barnen känner nu till kända byggnader i Sverige och världen men har också lärt sig konstruera stabila och täta kojor i skogen.

Ytterligare ett exempel är Nälsta Vinsta förskolor som vid ett undervisningstillfälle med antal, ordning och tal erbjöd barnen rörelselek med stora siffror som barnen kunde lyfta, bära och känna på. Barnen frågade varandra vad siffrorna hette, lade dem i olika ordning och började ramsräkna. Tillfället filmades och kunde sedan användas till reflektion med barnen. Barnen räknar nu det mesta som går att räkna. Bland annat har vårdnadshavare berättat att deras barn räknar russin till frukost eller vill att hela familjen ser på Keno så att barnet kan visa alla siffror hen kan.

Språk:

Förskolorna beskriver hur barnens fonologiska medvetenhet har ökat. Arbetssätten varierar men "Före Bornholmsmodellen" har fått stort genomslag med sin tydliga systematik. Det innebär att högläsning och boksamtal, rim och ramsor men också sånger och lekar erbjuds vid samlingar varje dag. När barngrupperna är organiserade i mindre och bestämda grupper får varje enskilt barn större utrymme att utveckla sin språkliga förmåga och personalen kan också lättare anpassa den språkliga nivån och därmed utmana varje barn. Effekterna är bland annat att barnen "ljudar" och hittar på egna ord, sånger och ramsor. Flera barn har lärt sig att läsa. Barnens intresse för att ha samling har också ökat vilket säkerligen bero på att samlingarna har ett syfte, är välplanerade och roliga vilket skapar meningsfullhet hos barnen. Förskolorna

beskriver att arbetet med skriftspråket fått större fokus. Barnen har tillverkat egna böcker; både sagor och faktaskrifter men också inbjudningar, instruktioner till spel och tekniska beskrivningar för hur exempelvis en hiss fungerar. Ett gott exempel är en förskola där barnen skrev brev till sig själva och även tillverkade frimärken. På så vis fick barnen också en förståelse för vad "tyst" kommunikation kan vara.

Förskolorna lyfter barnens flerspråkighet genom att uppmärksamma de olika språk som finns i barngrupperna. Det är viktigt att barnen känner sig trygga och stolta över att behärska flera språk. Barnen frågar varandra vad saker heter på olika modersmål och upptäcker likheter i språken i form av låneord men också olikheter som ger upphov till fler jämförande exempel och reflektioner. Vårdnadshavarna görs delaktiga genom att personalen berättar om ord och begrepp som deras barn håller på att lära sig om. Vårdnadshavarna översätter till sitt språk och på så vis lever språken och orden i vardagen.

Att läsa mycket men också återkomma till samma böcker under en längre tid ger goda resultat på barnens språkliga och kognitiva utveckling. Ett gott exempel är en barngrupp med fyra och femåringar som återkommande läst böckerna om "Mulle Meck berättar och bygger ett flygplan". Böckerna väckte barnens fantasi, nyfikenhet och lust. Trots att det var många komplicerade ord och begrepp lät de sig inte avskräckas. Barnen undersökte olika material som föll, flög och svävade, ställde hypoteser, reflekterade, sökte information på olika sätt och dokumenterade. På så vis lärde sig barnen om olika fysiklagar och komplicerade begrepp som energi, rotera och pendla.

I samverkan med Stadsbiblioteket fortgår projektet Förskolebibliotek. Dessa finns nu på fyra förskolor. Bokpåsarna som finns för utlåning är populära och bidrar till att böcker läses/berättas i större utsträckning i hemmet. Varianter av förskolebibliotek har uppstått även på förskolor som inte ingår i projektet. Förskolornas läsombud fortsätter sitt arbete om normkreativitet i bilderböckernas värld och har under hösten också fördjupat sig i barnkonventionen. Användandet av olika böcker i förskolans miljö har utvecklats och till exempel finns kokböcker i hemvrån, faktaböcker vid projektarbeten och naturböcker vid fönstren. Barnen erbjuds också digital litteratur, dels genom inläsningstjänsten Ugglo men också genom uppsatta QR-koder som barnen själva scannar av med hjälp av lärplattan.

Fyra förskoleenheter deltar i Skolverkets Läslyft där personalen utbildas i olika digitala moduler såsom bland annat flerspråkighet och högläsning/berättande. Denna fortbildning liksom utbildningen i flerspråkiga barns språk-och kunskapsutveckling som 70 medarbetare har genomgått bidrar till att kompetensen ökat avsevärt. Utbildningen kommer att genomföras regelbundet. För att stödja den muntliga kommunikationen för de barn som har behov av detta används TAKK- tecken som alternativ och kompletterande kommunikation. Vartefter behovet uppstår erbjuds utbildning till förskolans personal.

Digitala verktyg, naturvetenskap och teknik:

Som en del i implementeringen av regeringens digitaliseringsstrategi för skolväsendet erbjuder förvaltningen en Digitalstudio till alla barn. Under året har minst 300 barn och 100 medarbetare från förskolan kunnat delta i olika workshops om programmering, källkritik och green-screen film. Ett gott exempel på hur barnens digitala kunskaper ökar är Grimsta förskolor som arbetat med programmering och skapande av film. Barnen har lärt sig att programmera både analogt och digitalt. Analogt genom att ge varandra kommandon men också genom kort och pilar. Digitalt har barnen programmerat olika robotar med sekvenser att

följa uppgjorda mönster och banor. Vetenskapliga ord och begrepp används mer frekvent av personalen vilket gör att barnen också får en förståelse för begreppen och använder dem i vardagen.

I syfte att öka och fördjupa kunskaperna inom naturvetenskap och teknik samt utveckla den språkliga medvetenheten i ett långsiktigt perspektiv erbjuder förvaltningen en NTA-studio (Natur och teknik för alla) för alla förskolor. Det finns en hög efterfrågan från förskollärare och barnskötare att få genomgå NTA-handledarutbildning och i dagsläget är cirka en tredjedel av de cirka 600 anställda utbildade. Handledarna arbetar med experimentlådor inom ämnena luft, vatten, ljud och ljus där barnen har möjlighet att ställa hypoteser, experimentera och prova sig fram för att upptäcka vad som händer. Forskare från Stockholms Universitet följer arbetet och deras resultat visar att barnen fått ett förändrat ordförråd och större förståelse för begrepp inom naturvetenskap och teknik. Till exempel använder barnen begrepp som hypotes, hållfasthet, riktning, fart och magnetism.

Barn i behov av särskilt stöd:

De barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd erbjuds det i verksamheten. Barnen deltar i olika aktiviteter utifrån sina egna villkor vilket innebär att vissa barn är med en stund eller inte alls. Andra barn kan behöva ha en vuxen nära sig för att kunna delta i aktiviteten. Tidiga anpassningar görs för det enskilda barnet och vid behov upprättas handlingsplaner som följs upp i dialog med vårdnadshavare. 75% av ansökningarna för verksamhetsstöd handlar om barn i behov av språkstöd varav 39% också har diagnosen autism. Det kan konstateras att språkstöd generellt har ökat och därför utökas kompetensen inom avdelningen för förskola med en projektanställd logoped under 2020.

För att ytterligare stärka den specialpedagogiska kompetensen har alla tio förskoleenheter under året anställt specialpedagoger. Målet är en mer likvärdig förskola med ökat specialpedagogiskt stöd för pedagogerna direkt på plats i förskolorna. En förhoppning är att ansökningar om verksamhetsstöd minskar då den specialpedagogiska kompetensen ökar generellt. Specialpedagogerna träffas i ett stadsdelsövergripande nätverk i syftet att lyfta specialpedagogiska frågor och behov som man har på förskolorna och på det sättet gemensamt bidra till en specialpedagogisk utveckling.

För att öka kunskaperna om funktionsnedsättningar hos barn har förskolepersonalen erbjudits internutbildningar organiserade av resurssamordnare och psykolog. Under året har cirka 250 tillsvidareanställda barnskötare och förskollärare tagit del av föreläsningar som har handlat om autism, språkstörning, bemötande, barns lek och känsloliv samt lågaffektivt bemötande. Den förväntade effekten är att fylla på med kunskap kring ovanstående teman och samtidigt medvetandegöras om sitt eget förhållningssätt i arbetet med barnen, kollegorna och föräldrarna. Ärenden som handlar om arbetslagets teamarbete och ansvarsfördelning har ökat. Det handlar framförallt om kompetens och förståelse för uppdraget enligt läroplanen. Det är tydligt att sammansättningen av arbetslagen har en direkt inverkan på det pedagogiska arbetet och inte minst på barnen i behov av särskilt stöd. Arbetslagen erbjuds handledning av psykolog men också av specialpedagogerna som arbetar i varje enhet. Även HR och företagshälsan kan vara ett stöd i detta arbete.

Kompetensutvecklingsinsatser:

- Ledarutbildning för alla förskollärare.
- Fördjupningsutbildning för barnskötare med en äldre utbildning.
- Storföreläsning för all personal om den nya läroplanen
- Utvecklingsdag den 25/10 för all personal på Stockholms Universitet
- Flerspråkiga barns språk och kunskapsutveckling
- Internföreläsningar om barn med funktionsnedsättning
- NTA-handledarutbildning
- Handledarutbildning, VFU (förskollärare)
- Handledarutbildning APL (barnskötare Pedagogik-college)
- Digitalt ”körkort”- programmering, greenscreen-film och källkritik
- Före Bornholmsmodellen- språklekar i förskolan
- Läslyftet
- Frukostmöten
- Samverkan med socialtjänsten och Ersta Vändpunkten- barn som lever i familjer med missbruk
- ABC- utbildning

Utöver detta har verksamhets specifika lönekriterier för förskollärare och barnskötare tagits fram i samverkan med de fackliga organisationerna samt riktlinjer för pedagogisk utvecklingstid för förskollärare.

Analys

Måluppfyllelsen påverkas av den strukturella kvaliteten på varje enskild förskola och enhet. Enheterna behöver tydligare i sina analyser beskriva variationer och förändringar som finns både över tid men också mellan förskolorna. Fokuseringen på uppföljning av insatserna är avgörande för om de förväntade resultaten uppnåtts eller inte och här framgår att det finns en variation i hur enheterna får fatt i resultat kvaliteten.

Vid kvalitetsdialogen framkommer att barngruppens förändrade kunnande genom projekt och aktiviteter tydliggörs och dokumenteras. Detta sker via projektpärmar eller väggdokumentationer. Uppfattningen är också att vårdnadshavarna på så vis får en vink om hur deras barn utvecklas och lär i förskolan.

Dokumentationen av det enskilda barnets förändrade kunnande är ett område som behöver utvecklas och där det finns brister i likvärdigheten. Enheternas uppföljningar visar på olika former av dokumentation; små notiser som skrivs ned om vad det enskilda barnet håller på att utveckla eller söka kunskap om just nu med daglig återkoppling till vårdnadshavarna till dokumentation av observationer och intervjuer av barnen samlade på nätverksplatser. En enhet använder one-note med mappar för varje barn. I några enheter är barnen med vid utvecklingssamtalen för att ge sin egen bild av sitt förändrade kunnande.

I förskoleundersökningen visade resultatet på övergripande nivå att 75 % av vårdnadshavarna var nöjda med dokumentationen av barnens utveckling och lärande. Förhoppningen är att Skolplattformens modul ”planering och bedömning” ska ge goda och enklare möjligheter till dokumentation av det enskilda barnets förändrade kunnande vilket också stärker likvärdigheten för alla barn. Vad som ska dokumenteras är dock en viktig aspekt som behöver

lyftas mer.

Genom att förvaltningen kan erbjuda två studios, Digitalstudion och NTA-studion, till alla barn i stadsdelsområdet ökar förutsättningarna för likvärdigheten och barnens möjlighet till utveckling och lärande. Planer finns att starta en matematik-studio under 2020. Effekterna av genomförda kompetensutvecklingsinsatser varierar. Sammanfattningsvis visar genomförda insatser att förvaltningen går mot ökad likvärdighet och kvalitet vilket kan leda till framtida förbättrade skolresultat.

Effekter av övriga stadsdelsnämndsgemensamma insatser innevarande budgetår för ökad måluppfyllelsen

Förhoppningen är att skolplattformens införande ska innebära att arbetet med planering och bedömning, närvarohantering och schemaläggning förenklar förskolornas arbete avsevärt. Planering och bedömning är en modul för att planera och följa upp det pedagogiska arbetet men ska också kunna användas för att genomföra utvecklingssamtal med vårdnadshavare. Samordnaren för skolplattformen har träffat representanter från enheterna i ett digitaliseringsnätverk där bland annat olika work-shops ägt rum. Mediateket har haft utbildningar med rektorerna i syfte att använda fler digitaliserade arbetssätt som Teams, One-Note och Skype.

Självvärdering

Det genomsnittliga värdet för kvalitetsindikatorn 2019 är 3,8 vilket är detsamma för både 2018 och 2017. Variationen mellan enheterna och förskolorna är stor, 3,0 - 4,8. Efter dialog och återkoppling utifrån den senast gjorda skattningen har åtgärder satts in och inget arbetslag skattar sig under nivå 3. Området matematik och språk är de områden som förskolorna skattar lägst. Hinder för att nå högre bedömningar är digitalisering, vårdnadshavares delaktighet, barnkonventionen och medvetenheten kring vilka teoretiska ställningstaganden som arbetet bygger på. Övervägande delen av förskolorna arbetar med självskattningen utan stöd av ledningen men får muntlig eller skriftlig återkoppling. Rektorerna framhåller att det finns en tendens att ju lägre kompetens arbetslaget har ju högre skattar man sig och att arbetslag med hög kompetens istället granskar sin verksamhet kritiskt. På så vis kan resultatet bli missvisande. Variationerna beror också på att arbetslagen är föränderliga eller på kopplingen till vilket utvecklingsområde som har varit i fokus under året. Flera enheter framhåller att det är önskvärt att verktyget används och följs upp i större utsträckning än vid två tillfällen/år. Först då kan självskattningen bli ”levande” i verksamheten. Stödet till arbetslagen vid själva genomförandet av självskattningen behöver öka så att bedömningskompetensen utvecklas. Det handlar om att få en samsyn på begreppen och de olika nivåerna i verktyget. Rektorernas möjlighet att säkerställa mer rimliga bedömningar ökar därmed.

Förskoleundersökning

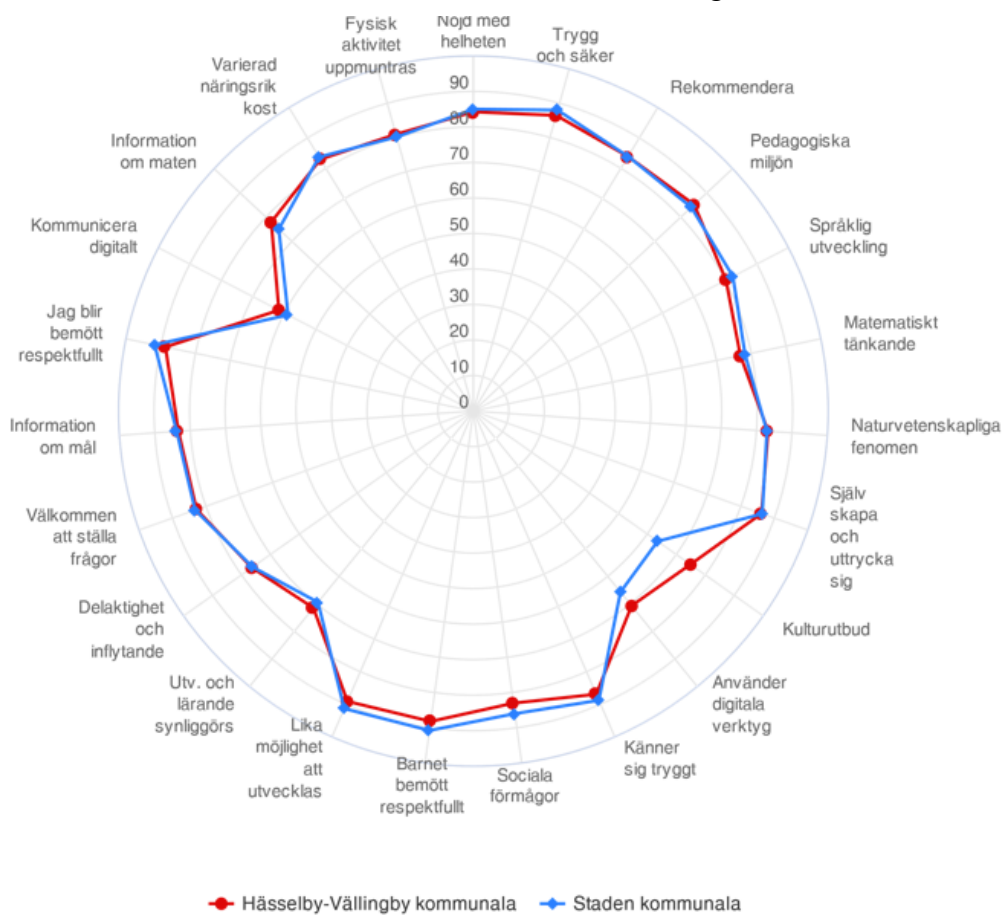
Det sammanfattande omdömet från vårdnadshavarna med barn i kommunala förskolor i Hässelby Vällingby är det samma 2019 som för 2018; 85 procent nöjda föräldrar. I det sammanfattande omdömet ingår nöjdhet, trygghet och rekommendation. Resultatet är en enhet lägre jämfört med stadens kommunala förskolor totalt. Resultaten i undersökningen har

minskat marginellt inom samtliga frågeområden. Dock ligger nöjdheten högre än staden totalt på två indexområden; kost, rörelse och hälsa samt utveckling och lärande. KF indikatorn har gått ner en enhet från 85 till 84 vilket är en enhet lägre än staden totalt. KF indikatorn är andelen nöjda (betyg 4+5) på påståendet/frågan: ”Jag är som helhet nöjd med mitt barns förskola.”

Svarsfrekvensen för Hässelby-Vällingbys kommunala förskolor har gått ner till 67 (74 procent 2018) vilket kan jämföras med 70 för stadens kommunala förskolor (71 2018).

Resultat

Vårdnadshavarna är generellt något mindre nöjda med verksamheten 2019. Jämfört med andra förvaltningar ligger Hässelby Vällingby på ett resultat som kan liknas vid ett medelvärde. Jämförelser med stadens resultat visas i diagram nedan.

Resultatet för Hässelby Vällingbys kommunala förskolor,
index per område och år samt KF-indikator redovisas i tabellen nedan:

Undersökningens fem områden (index)	Staden 2018	H-by V-by 2019	H-by V-by 2018	H-by Vby 2017
Utveckling och lärande	79	81	83	83
Normer och värden	89	87	88	87
Samverkan med hemmet	81	80	83	82
Kost, rörelse och hälsa	79	80	81	80
Sammanfattande omdöme	86	85	85	83
KF-indikator (andel nöjda föräldrar)*	85	84	86	83

* *Kommunfullmäktiges mål för 2019 är 90.*

Av förvaltningens 46 förskolor når 10 upp till kommunfullmäktiges mål på 90 procent nöjda föräldrar. 21 förskolor har förbättrat sina resultat jämfört med 2018 och 4 förskolor visar samma resultat som 2018. 21 förskolor har försämrat sitt resultat jämfört med föregående år. Av dessa kan bland annat Finska förskolan uppmärksammas. Finska förskolan är en av tre avdelningar på Förskolan Mumindalen och hade 2018 100 procent nöjda föräldrar. 2019 minskade resultatet till 58. Analysen visar att det under perioden som undersökningen besvarades inte fanns finsktalande personal på förskolan trots ett idogt rekryteringsarbete. I dagsläget är finsktalande förskollärare anställda. Glädjande är att de andra två avdelningarna på samma förskola har 100 procent nöjda vårdnadshavare. Ytterligare några förskolor visar på en markant lägre nöjdhet jämfört med förra året vilket förklaras med hög personalomsättning som exempelvis pensionsavgångar och föräldraledig personal som ersätts med vikarier men också svårigheter med att hålla en hög pedagogisk kvalitet på grund av bristande kompetens. Två förskolor som hade 90 - 100 procents nöjda föräldrar 2018 har också lagts ner. Åtgärdsplaner har tagits fram och är i dagsläget genomförda.

Analys

Det sammanfattande omdömet rör nöjdhet, trygghet och rekommendation och ligger på 85 vilket är samma resultat som föregående år och sett över en tre-årsperiod. Vårdnadshavarna upplever i hög grad att förskolan är säker och trygg. Strukturkvaliteten kan i detta sammanhang ha betydelse och det är av vikt att förskolornas ledning och personal är aktiva i sin kommunikation med vårdnadshavarna omkring de strukturella faktorerna för att skapa tydlighet kring hur dessa samspelar med måluppfyllelsen.

Index för området utveckling och lärande visar ett lägre resultat (81) än föregående år (83) men ligger två enheter över stadens resultat (79). Frågorna som berör läroplanens ämnesområden språk och kommunikation samt matematik får ett lägre resultat i årets undersökning. Förväntningen var att resultatet skulle ha ökat då dessa områden är prioriterade i årets verksamhetsplan. En förklaring kan vara att det är för tidigt att redan nu se resultat av insatserna och att det kommer först i nästa års undersökning.

En ökad dialog kring mål och arbetsätt behövs. Den pågående implementeringen av den reviderade läroplanen för förskolan skapar möjligheter för förtydliganden av förskolans målstyrda processer samt vad undervisning i förskolan definieras som vilket kan öka kunskapen och förståelsen för förskolans uppdrag hos vårdnadshavarna.

Index för området normer och värden har minskat marginellt från 88 till 87. Detta tyder ändå på ett gott arbete med främjande, förebyggande och åtgärdande insatser i likabehandlingsarbetet. På frågan: *”Upplever du att ditt barn har diskriminerats?”* svarar 99 procent nej (98 2018) vilket visar att det pågår ett aktivt arbete för att säkerställa alla barns rätt att bli bemötta utifrån sina individuella förutsättningar. Andra möjliga förklaringar kan vara de föreläsningar om autism och anknytning som erbjudits medarbetarna och fördjupat deras förståelse. Även den handledning som erbjuds förskolans arbetslag av specialpedagog och förskolepsykolog har haft stor betydelse.

Genom olika metoder, anpassningar och förhållningssätt stärks förskolepersonalen i sitt arbete med att bedriva en jämställd och inkluderande verksamhet för alla barn.

Index för området samverkan med hemmet uppgår till 80 vilket är en minskning jämfört med förra året (83). Stadens resultat är 81.

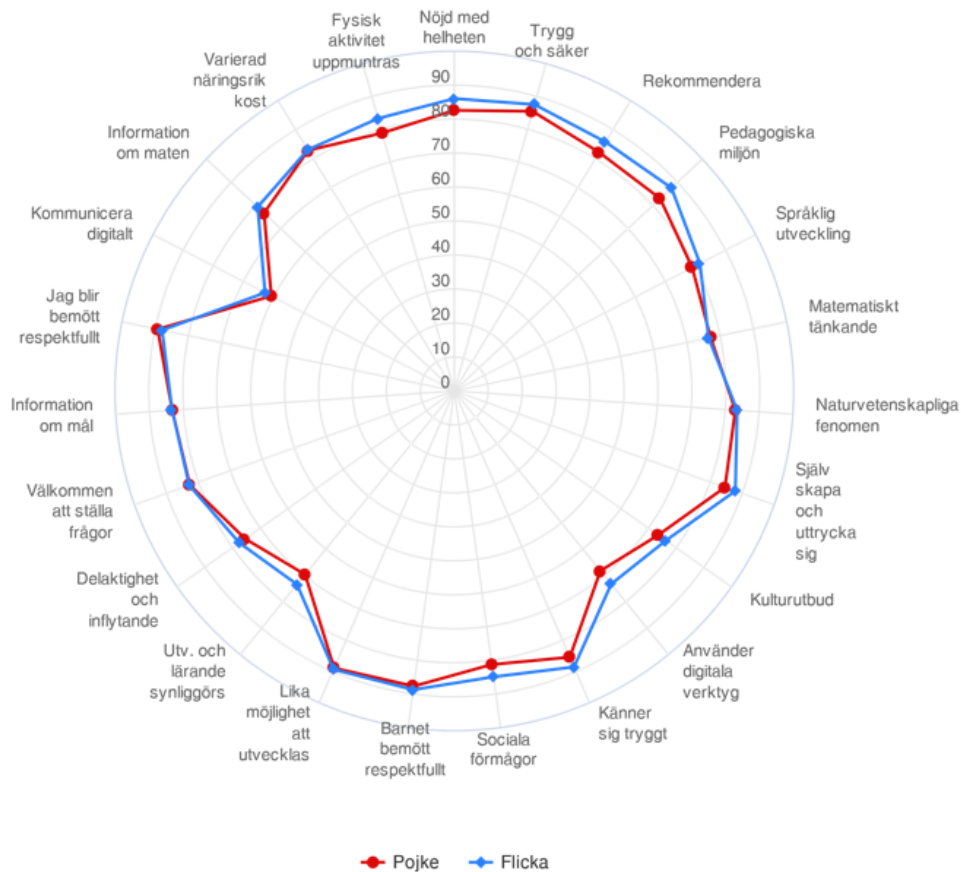
Påståendena /frågorna som rör delaktighet, inflytande och bemötande får ett lägre resultat än föregående år och en möjlig förklaring kan vara att vårdnadshavarnas synpunkter inte tagits om hand i den utsträckning som vårdnadshavare önskat och då uppfattat det som att inflytandet inskränkts eller att bemötandet varit dåligt. Förskolorna behöver utveckla formerna för samverkan och dialog med hemmet samt tydliggöra hur och vad vårdnadshavarna kan vara delaktiga i. Bemötandet av barn och föräldrar behöver förstärkas så alla får ett professionellt, vänligt och inbjudande möte med förskolan. På påståendet/frågan *”Jag känner mig välkommen att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten”* är dock 83 procent nöjda (85 2087).

Index för kost, rörelse och hälsa har i årets undersökning minskat en enhet (80) jämfört med 2018 (81). Stadens resultat är 79. Det är glädjande att resultatet på Påståendet/frågan *”Jag upplever att mitt barns förskola serverar en varierad och näringsriktig mat”* fortsätter att öka; 83. (2018 82). En tänkbar förklaring kan vara att förvaltningens kockar och ekonomibiträden genom inspirationsföreläsningar ökat sin kompetens. Kunskap om näringslära och variation av kosten har lett till en ökad andel vegetariska måltider. För att ytterligare öka vårdnadshavarnas nöjdhet är en tänkbar åtgärd att alla förskolor förses med tillagningskök vilket medför matlagning från grunden.

Stadsdelens geografiska läge erbjuder barnen många olika möjligheter till rörelse i park och skog vilket utnyttjas i hög grad av förskolorna. Även de egna gårdarna utgör platser för rörelseglädje. Både spontanlek och styrda rörelseaktiviteter är viktiga för barns utveckling, välbefinnande och trivsel. På påståendet/frågan *”Jag upplever att mitt barn uppmuntras till fysiska aktiviteter”* har nöjdheten dock minskat till 81 jämfört med 83 för 2018. I de öppna svaren kan vi avläsa att många vårdnadshavare önskar att förskolorna gav barnen ännu större utrymme för utevistelse i samband med lek och rörelse. Verksamheten behöver bättre informera om de aktiviteter som redan genomförs samt se över hur arbetet kan utvecklas.

Jämställdhetsanalys

Årets undersökning visar på ett något högre resultat för vårdnadshavare till flickor jämfört med pojkar.

I de svar/påståenden där skillnaderna mellan vårdnadshavare till flickor respektive pojkar finns är den dock liten, mellan en till två procent men det finns svar som visar en skillnad på upp till fem procent.

När det gäller konsekvenser av resultatet så visar så väl erfarenhet som forskning att skillnaderna mellan könen är så marginella att det inte går att härleda resultatet direkt till verksamheten. Det är dock rimligt att ta fram möjliga orsaker. Det är därför angeläget att på varje förskola där större skillnader finns fundera över varför vårdnadshavare till flickor verkar vara generellt mer nöjda än vårdnadshavare till pojkar.

Åtgärder utifrån resultat

Förskolans avdelningsledning bestående av avdelningschef, rektorer och utvecklingsstrateg har gjort en analys av årets resultat på övergripande nivå. Enheterna har analyserat varje enskild förskola och handlingsplaner med förbättringsåtgärder tas fram för de förskolor som fått ett lägre resultat än tidigare år. Resultatet för varje förskola samt eventuell handlingsplan kommuniceras med vårdnadshavarna under året.

Resultat från övriga underlag

Enheterna har upprättat likabehandlingsplaner med aktiva åtgärder. Vid utvärdering av planerna har det framkommit att vårdnadshavare inte är delaktiga i framtagandet av planen eller i vissa fall inte känner till den. Likabehandlingsarbetet är integrerat i det dagliga arbetet där bland annat trygghetsronder med barnen genomförs.

Synpunktshanteringen har blivit en del av det systematiska kvalitetsarbetet genom förvaltningens nya rutiner och arbetssätt. Verksamheterna har arbetat med att förbättra befintliga arbetssätt och rutiner i syfte öka kvaliteten i verksamheterna. Arbetet har resulterat i att fler synpunkter och klagomål inkommit. De synpunkter som berört bemötande har oftast handlat om språkförbistring eller förståelse för förskolans uppdrag. Ärenden gällande information och tillgänglighet har till stor del handlat om bristande information som vårdnadshavare fått om hur barnets dag har varit. En åtgärd har varit att revidera rutiner gällande informationsöverföring och dokumentation. Utöver rutinerna har arbetet med att införa en kontaktbok vid behov underlättat kommunikationen mellan hem och förskola. Synpunkter har även handlat om kontinuitet i samband med att vikarier tillsatts vid behov. Samtliga synpunkter är diarieförda, åtgärdade och besvarade.

Effekter av stadsövergripande insatser innevarande budgetår

Rektorer, biträdande rektorer och andra nyckelpersoner har deltagit på de föreläsningar som staden anordnat med Ann S Pihlgren och Hans Åke Sherp. Även på förskolesummit var deltagandet högt och förvaltningen fick möjlighet att presentera Digitalstudion och NTA-studion i en monter vilken rönt stort intresse bland besökarna. Diskussionerna utifrån föreläsningarna har fortsatt på både avdelning- och enhetsnivå och rektorerna uppger att föreläsningarna varit mycket givande i arbetet med att implementera den nya läroplanen.

Förvaltningen deltog också i SETT-mässan, dels som deltagare av programmet men även som föreläsare genom tidigare nämnda studios som föreläste om digitaliseringens möjligheter för barns utveckling och lärande.

Förvaltningen har tagit del av utbildningsförvaltningens erbjudande om att utbilda kursledare inom flerspråkiga barns språk och kunskapsutveckling. Utbildningen har startat och redan har 70 barnskötare och förskollärare genomgått den. Utbildningen kommer att ges varje termin i syfte att öka kompetensen.

Sju rektorer eller biträdande rektorer har genomgått 7,5 hp-utbildningen om undervisning i förskolan vid Uppsala Universitet och en rektor samt avdelningschef deltar i forskningscirkel via utbildningsförvaltningen.

En enhet deltog i piloten: ”Utvärdering av kommunal förskola” som också presenterades och diskuterades tillsammans med utbildningsförvaltningens utredare på en planeringsdag för samtliga rektorer. Materialet har använts under verksamhetsbesök och dialoger med enheterna.

Arbetet med den lokala handlingsplanen för förbättrad arbetssituation har påbörjats utifrån de work-shops och intervjuer som gjordes tidigare under året. Bland annat har den pedagogiska utvecklingstiden och de verksamhetsspecifika lönekriterierna reviderats.

De möten som anordnas för avdelningschefer och beredningsforum för strategier/utredare är givande för information och gemensamma frågor.

För att delvis trygga fortbildningsinsatserna är vikarieersättningen för de medarbetare som studerar mycket viktig.

Sammanfattande analys

Förvaltningen bedömer att verksamheten uppfyller de nationella målen för förskolan. Det finns en fördjupad medvetenhet kring målstyrning hos både rektorer och förskolans medarbetare genom att det arbetats aktivt med den nya läroplanen men också att styrkedjan i verksamhetsplaneringen är tydligare. Enhetsmål, arbetsätt och uppföljning har sin utgångspunkt i de nationella målen. Det systematiska kvalitetsarbetet har också utvecklats i och med framtagande av verksamhetsbaserade lönekriterier för förskollärare och barnskötare samt riktlinjer för planeringstid. Kompetensutvecklingsinsatserna har varit många under året och har i vissa fall fått konsekvenser för barnens undervisning då förskollärare varit på utbildning och inte i barngrupp. Förvaltningen ser dock att insatserna haft effekt på bland annat barns språkutveckling och den fonologiska medvetenheten genom användandet av Bornholmsmodellen. Likaså syns effekter i förändrade arbetsätt och fördjupad kunskap hos förskolans personal om barn med psykisk funktionsnedsättning. Specialpedagogerna som rekryterats till varje enhet har genom sin kompetens haft stor inverkan. Även inom området naturvetenskap och digitala verktyg har barnen tillägnat sig nya kunskaper och fått ett förändrat kunnande.

Trots de effekter förvaltningen kan se i verksamheten visade Förskoleundersökningen ett marginellt lägre resultat än tidigare år. Svarsfrekvensen har också sjunkit vilket förvaltningen ser som en utmaning inför 2020 och därför deltar som ”pilot” i undersökningen där vårdnadshavare enbart kan svara genom en länk i ett mail. Det sammantagna resultatet av självvärderingen visar också på en marginell minskning vilket förvaltningen menar beror på att bedömningskompetensen hos arbetslagen och rektorerna ökat.

Statsbidraget för minskade barngrupper har haft betydande effekter för måluppfyllelsen och förvaltningen avser att söka bidraget även 2020.

Utvecklingsområden och gemensamma insatser på stadsdelsnämnds nivå

Utvecklingsområden 2020

Språk.

Fyra enheter deltar i Skolverkets läslyft och fler kommer delta under 2020 och den lokala utbildningen om flerspråkiga barns språkutveckling fortsätter. I samverkan med biblioteken fortsätter utbildningen för förskolornas läsombud och förskolebibliotek. Barnens fonologiska medvetenhet ökar genom ett systematiskt och regelbundet arbete med Bornholmsmodellen liksom tecken som alternativ kompletterande kommunikation, TAKK. Förvaltningen kommer att söka statsbidrag för språkutvecklande insatser.

Matematik.

Hur och vad matematik för små barn kan definieras är ett fortsatt utvecklingsområde. En matematikstudio är under uppbyggnad och insatser i form av goda exempel presenteras. Enheterna arbetar med att vårdnadshavares förståelse för förskolans uppdrag ska öka.

Digitalisering.

Införandet av Skolplattformen fortsätter med vilket innehåll modulen planering och bedömning ska ha. Insatser för att säkerställa likvärdigheten planeras.

Samverkan med hemmet.

För att öka vårdnadshavares nöjdhet kommer arbetet med bemötande samt förståelsen för förskolans uppdrag att intensifieras på varje enhet.

Kompetenshöjning

Ledarutbildningen för förskollärare genomförs för nyanställda under hösten. En lokal fördjupningsutbildning för barnskötare genomförs under våren.

Förslag till kommunfullmäktige/nämnd för kommande budgetår**Kompetensförsörjning**

Förvaltningen ser utmaningar i nyrekrytering av utbildad personal men också att behålla medarbetare, bland annat inför framtida pensionsavgångar. En fortsatt satsning på vikarieersättning för de som utbildas till förskollärare och barnskötare är av stor vikt. Viktigt är också att satsa på att fördjupa barnskötarnas kompetens.

Kompetensutveckling

En fortsatt satsning på insatser som föreläsningar utifrån läroplanen och Förskolesummit ser förvaltningen som positivt.

Det finns medarbetare i förskolan som har brister i det svenska språket och för att säkerställa att de uppfyller kraven i det pedagogiska uppdraget bör det finnas olika möjligheter till att höja kompetensen i det svenska språket. Det kan med fördel vara en stadsövergripande insats.

Barnkonventionen

FN:s konvention om barnets rättigheter blir lag 2020 och förvaltningen ser ett behov av att det tas fram ett gemensamt stödmaterial för hur lagen ska tolkas.